

25 КНСБ
години

ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО

София 1606, ул. "Владайска" № 29, тел.: 02 952 15 40; 02 952 11 33
факс: 02 952 25 03, e-mail: fnszbg@gmail.com, website: www.fnsz.org

25 години социален диалог и партньорство – опит и предизвикателства

Юбилейна конференция
7 април 2015г. София

ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО

София 1606, ул. "Владайска" № 29, тел.: 02 952 15 40; 02 952 11 33
факс: 02 952 25 03, e-mail: fnszbg@gmail.com, website: www.fnsz.org

Възможности и ограничения на секторния социален диалог в българското земеделие

Гледната точка на синдикатите

Светла Василева

Нормативна база и национално законодателство

ОСНОВНИ ФОРМИ – равнища на дейност:

- На национално ниво – Национален съвет за тристранно сътрудничество
- На секторно ниво – Отраслов съвет за тристранно сътрудничество
- На регионално ниво – област, община
- На ниво предприятие

ДРУГИ ФОРМИ НА ДИАЛОГ:

- Специализирани консултативни съвети
- Комитет по наблюдение на ОПРСР
- Тематични работни групи

ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ НА СОЦИАЛНИЯ ДИАЛОГ

○ Трудовите отношения и непосредствено свързаните с тях:

- Осигурителните отношения
- Въпросите свързани с жизненото равнище

○ **ОСТС в сектор “Земеделие” – създаден в 1992 г. – разглежда:**

- Структурни, финансови, организационни проблеми
- Европейски плащания, свързани с ОСП
- Национални доплащания за земеделие
- Други въпроси

СПЕЦИФИКИТЕ НА СЕКТОРА – ПРЕДПОСТАВКА ЗА ОГРАНИЧЕНИЯ В СОЦИАЛНИЯ ДИАЛОГ

- Многообразие на браншовете в отрасъла
- Ниско ниво на квалифицирана заетост
- Преобладаваща сезонност на земеделския труд
- Висок процент на заетостта в сектора в сивата икономика-30%
- Липса на работодателска организация, обединяваща всички браншове в земеделието – национално представителна
- Невъзможност за разпростиране на КТД в отрасъла
- Ниско ниво на познания на работещите в областта на трудовите и осигурителните отношения
- Слаба проява на инициативност от страна на представителите на държавата
- Държавата не спазва стриктно законовите норми за задължителни предварителни консултации на нормативни актове (засягащи заетостта, доходите в отрасъла и пр.)

ЗАЕТОСТТА – ДИСБАЛАНСИТЕ В ОТРАСЪЛА

- Категории работещи, динамика, квалификация
- Структура на земеделските стопанства
  - 2007 – 2013 – броя на заетите лица намалява с 9% (от 723,9 хиляди до 656,2 хиляди души)
- Дял на заетите в сектора спрямо заети в икономиката – 19%
- Различия в структурата на заетите:
  - Самонаети лица – 86% - 87% от работещите в сектора – 2/3 от всички самонаети лица в страната
  - (през 2013 са 568 600)
  - Наети работници – 12-13% (3% от общонаети за икономиката в страната)

Равносметката от социалния диалог

- Споразумение за **Минималния осигурителен доход** по професии в Земеделието (МОД) – нарастване с 9.8% - **защо ни е важно?**
- Сключени 5 КТД, действащи на браншово ниво с 2-годишен период на действие
- Сключени 30 КТД на ниво предприятие в системите на ССА и ЗК
- Национални споразумения с различен обхват
  - Договорености за държавните служители
  - Споразумение с НСЗКБ
  - Национално споразумение за дистанционната работа – включени в различни КТД

Какво договорихме?

- **Социални програми в случай на уволнения**
- 2 - 8 дни + към платения годишен отпуск (**20 по КТ**)
- 6 -10 дни +за работници, които полагат допълнителен труд
- По-високи компенсации в случай на уволнение или при пенсиониране (3 месечни заплати за уволнение и 7 при пенсиониране)
- Допълнителни плащания за научна степен - 3 до 8 пъти по-високи, от посочените в КТ
- Допълнителни плащания за придобит трудов и професионален опит – над 1,3% (сравнено с 0,6% по Закон) върху работната заплата
- За нощен труд – 2- пъти повече от заложеното в КТ
- Работно облекло, осигурено от работодателя
- Ваучери за храна
- Допълнителни социални плащани за отпуск, деца, сватба и пр.

Когато не достига диалог...

- ...Социално напрежение
- ...Протестни действия
- ...Работещи бедни
- ...Колективни трудови спорове

Въпреки това ни е нужна солидарност и общите действия на всички нива за:

- Въвеждане на общовалидни разпоредби за работещите в земеделието – единни стандарти за решаване на:
  - Сивата заетост в сектора – НЕ на нерегистрираната заетост
  - Социалното осигуряване на земеделските производители
  - Минимални тарифни стафки и достойни доходи от труд
  - Система за отчитане на сезонната заетост
  - Условиата на труд
  - Квалификацията на работната сила
  - Контрол и отговорност за спазване на КТД

ФНСЗ – изследователската работа и политически позиции в социалния диалог

- Социален диалог и измерението му в българската реалност
  - Заетост
  - Равнище на доходи
- Изследване за развитието на земеделието и селските региони в България – от прилагане на Европейската ОСП през първите седем години от пълноправното членство до възможностите за подобряване на състоянието
- Цената и заплащането на труда в сектора
- Индустриално възраждане на селските райони в България, създаване на нови работни места
- Информирание и консултиране на работещите
- Социалната сигурност в земеделието...
- Позиции, становища, ...

◦ www.fnsz.org

С ПОГЛЕД КЪМ БЪДЕЩИТЕ НИ ДЕЙСТВИЯ

- Разширяване полето на дейност на социалния диалог на секторно ниво – нови механизми и форми
- Изработване на ясни и конкретни критерии за представителност на браншовите организации на секторно ниво
- Търсене на консесус и общи позиции със работодателите за устойчив отрасъл, с устойчиви работни места, сигурни доходи, НЕ на сивата икономика
- Разширяване на приложното поле на колективното трудово договаряне – по-добри договорености
- Ангажирано и отговорно отношение на държавните институции към институцията “социален диалог”
- Информационни кампании и обучителни действия сред работещите в земеделието – насърчават активното участие и авторитета на соц. партньори